

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 8.

Király és nemzet.

Nagy nemzetek történetében is ritka az a szép jubileum, melyet megérünk engedett a népek felett örökös isteni Gondviselés.

Nem pusztán a király jubileuma az, hanem éppen úgy a nemzeté. Kilenc század óta király és nemzet elválaszthatatlanul egybe vannak forrva Szent István koronája által.

A magyar szent korona az az arany abroncs, mely a nemzet törzsét és népeit egybeforrasztja; az az arany keret, melybe bele van illesztve a nemzetnek alkotmánya, élete, története.

Amilyen szent és sérthetetlen a korona, olyan szent és sérthetetlen annak szeméye, ki szent István koronáját viseli.

A magyar szent korona ad erőt, jogot és hatalmat a királynak és nemzetnek egyaránt.

A korona és a koronázásnak feltétele a királyi eskü legfőbb biztosítéka, garanciája a magyar alkotmánynak. Ennek az eskünek pedig ugyanaz ad szentítést, mint a törvénynek a vallás.

Isten nevével, a hit hatalmával lesz a törvény is közönséges papirosból ha-

latom; hatalom, a mely előtt fejet hajt a koldus és király egyaránt.

Nagy jelentősége van a koronázásnak annak a momentumnak, hogy a koronát a nemzet nevében a hercegprimás és a nádor vagy helyette most a miniszterelnök teszik a király fejére. Annak a tanúsága ez, hogy a király a nemzet akaratából lesz ez ország uralkodójává. Lényege azonban az egész szertartásnak az eskü. Ez nem jelkép, nem közjogi fogalom, hanem élő valóság, a mely a törvény szilárd alapjává odaállítja a vallást s a nemzet és a király közt az isteni igazságot teszi bírónak.

Éretlen gyerekek balga fecsegése az, mikor a vallást magánügyggyé akarják degradálni. Egyszerűen lehetetlenség. A vallás az alapja az erkölcsnek, a tudománynak, a haladásnak, — az államnak, a törvénynek, a közjognak egyaránt. A vallás fensége, az eskü szentsége nélkül ez az ország nem lenne ott, a hol van, kérdés, egyáltalán lenne-e? Magyarországot igazán a magyarok Istene tartotta meg.

A negyven év előtti nagy napnak ez az örök tanulsága.

Nagy tanulságot rejt magában június 8-ika úgy a nemzetre, mint az uralkodó családra nézve. Az elsőnek nem szabad felejtetnie, hogy az eskü szentsége, a vallás az alkotmány talpköve, mely ha-

megdől, az ország rabigába görnyed. A dinasztia pedig ne felejtse, hogy ehhez az országhoz nem a hódítás, a családi öröklés, testvéri osztály vagy más efféle kapocs, hanem magasabb kötelék kapcsolja, a mely a koronázási esküben, a vallásban, Isten nevében találja meg a maga alapját. Így lesz valósággá a közjog tanítása nemzet és király egyenjogúságáról: a vallás ereje által.

Ez a tudat vezesse a következő nemzedékeket — és akkor a nemzetre és dinasztiára egyaránt szebb, boldogabb jövő vár.

*

A koronázási jubileum magasztos ünnepeiről következő tudósításaink számolnak be:

A felvonulás.

A fényesnek ígérkező felvonulás nagy érdeklődést támasztott a közönségben és már a kora reggeli órákban nagy tömegben vonultak fel a kíváncsiak. Az összes közlekedési eszközök, villamos, társaskocsik, gőzsikló tele volt emberrel. A hidakon is valóságos népvándorlás vonult végig.

Kilenc órára már sűrű fekete embertömeg lepte el a várbeli utcákat Szines tavaszi toaletben öltözött hölgyek, ünneplő fekete ruhás urak állottak sorfalat a gyalogjárókon. A rendőrség is nagyszámban vonult fel.

A közönség elhelyezése példás rendben ment végbe. Amikor az első fogat végig ro-

„TISZÁNTÚL“ TÁROZÁJA.

Válság.

Irta: Tyll János.

A lelke pangott, szíve olyan régen nem szeretett, pedig most is szeret, csak hogy mindenkit. Egy különös vágy, amit a természet suggerál a szívek legrejtettebb helyébe, ez volt az, amely mindenki iránt szerelemre lobbanította. Futó érzelmehalmaz ez a legtisztább és legszenyesebb érzések változataiból. Fellobban egy pillanatra míg egy újabb kép nem jelenik meg ott bent a lélek előtt, aztán lelkad megint. Érzéktelen tompulás ül ilyenkor a szíven, mely nyugtalan alatta. Ez az átmeneti idő egy bohó érzelm világából a komoly szerelem világába. Sokan elpusztulnak alatta s nem tudják megismerni a másikat.

Ilyen átmeneti időben dobogott a Zoltán szíve is.

Választani kellett volna olyan jövők között, melyeket nem ismerhet senki, de mindenki ismertnek gondolja. Tehát a legfontosabb lépés előtt állott, amit föltétlenül meg kell tennie. A két legerősebb ellentét, mint a tűz és víz, az ideális és reális jövő volt előtte.

Az egyiket egy csodás szép szőke leány képviselte s egyéb semmi, míg a másiknak személyesítője a szívek réme egy barna keleti leány. Kinek a sors születésénél fogva kedvezett s megmutatta neki kelet kincsét minden hatalmával s birtokába juttatta a reális szenyves értéket, a pénzt.

A pénzhatalom! a világ ura, mely min-

denütt ott van, harcra kél érte mindenki, lehet rajta venni mindent, csak egyet nem, ami Zoltának kellett, a puritán szerelmet.

Alojzia volt a keleti leány, ura millióknak és a boldogtalanságnak, melyben egy kevés is táj annak, aki nem ismer elérhetlent. Mögötte aranyai csengették gondatlan jövőt ígérve egy csepp szerelemért, mely ő érte és nem pénzeért lenne.

A szőke leány Margit mindene forró szerelme Zoltán.

Margit volt az első a kettő közül, kit megismert. A leány nem ígért gondatlan jövőt sőt egyenesen munkára kényszerítette Zoltánt. És mégis ő volt előnyben, szende lelke meg tudta értetni magát a fiúval. Zoltán szíve kezdte érezni azt a főszeles érzést, ami a szívből kél s ami őt lekötve tartja. Félt a gazdag leánytól a rideg fénynek tartotta, míg emezt a boldogságnak, kinek oldala mellett álomnak kínálkozik a jövő.

De neki választani kellett. A pénz és érzelmeken kívül más gátak is voltak, sokkal veszélyesebb gátak, melyeket légyóznai annyira, mint életéből megtagadni eddigi éveit. Ezek a gátak mind egy szóban kifejezhetők: kitagadás. Lemondani a szülőkről, kik elsőik voltak neki, kilépni egy olyan gyűrűből, mely azzá tette ami jelenleg s amely köteleket köt a jövőben a boldogulás, a megélhetés útján. Választani e helyett egy új életet, melynek alapját ő neki kell letennie s amelyet ő lesz hivatva saját erejéből felépíteni. Vagy erről lemondani és akkor jön a gondatlan jövő, melyben dolgoznak mások ő csak tétlenül ül s a jövedelem tömegében gyönyörködhetik.

Az elsőből teste megtörik, nemes lesz valója s ebben a testben egy boldog szív dobog. A másik egy lomha tömeg, melyben egy érzéktelen husdarab végzi munkáját, mint egy géprész, mely az egész alkotmányt mozgatja. Ez az érzéktelen szív.

Juniusi forró délután volt, mikor a nap sugarai belemélyednek a földbe s mint óriási piócák szívják a nedvet. Száraz volt a levegő, de illattal telve. Szobája a kertre nyílt, hol minden árnyas hely édes idyllt ígér s ahol a boldogan csattogó hangon zeng hálát az Istennek a kis madár, azért, hogy él, azért, hogy szeretheti párját.

— Hát nekik szabad szeretni azt a madarat, amelyiket akarják? És nem gátolja meg ebben semmi. Ezek az állatok szabadabban rendelkezhetnek magukkal, mint mi emberek?!

Az egyik bokor sűrűjéből a kert útjára szállott egy kis madár s mindjárt követte a párja. Csókolták egymást, örültek egymásnak.

— Oh, mint irigyellek benneteket ti esztelen jószágok.

Megmozdul a bokor, két csillogó szempár lesi a két madarat, a következő pillanatban a him élettelenül fekszik egy macska előtt, mely ravaszul nézi a felette sipogva keringő nőstényt.

... Ocsmány világrend, hát így kell ennek lenni? Miért kellett annak a madárnak pusztulnia. Hiszen van millió és millió oktan más madár is, azoknak talán nem is olyan kedves az életük, miért nem fogott azok közül egyet. Hát ez a sorsa lenne a boldogságnak? Nem tartós az, mulandó mint minden más? Madarak, hát ti sem vagytok szabadok...

bogott, már az egész uttest szabad volt. A jubileumi misén résztvevők felvonulása kilenc órákor kezdődött. Hintókon, gummitalpas bérkocsikon, automobilon robogtak fel a diszmagyarba öltözött urak, méltóságok, hivatalos személyiségek, törvényhozók. Remek, ragyogó színes kép volt az egymásután gördülő fogatok, a benne ülő drága, színpompás magyar diszben levő urak, akiknek tömegét a főpapok biborpalástja és a palotahölgyek tündöklő, értékes magyar diszruhája élénkítette. Kaleidoszkopszerűen váltották fel egymást a káprázatos színek s negyed tíz órákor a Mátyás-templom főbejárásánál emelt baldachin alatt valóságos tábor képeztek a kucsmás, csizmás, drágakövekkel ékített diszmagyaros urak.

Egymásután érkeztek a mánások, katonai méltóságok, püspökök, képviselők, főrendek. Fél tíz óra tájban érkezett meg a *koronaőrök* impozáns csapata. Szálas, hatalmas emberek, piros egyenruhájukban, csillogó alabárdjukkal impozáns hatást keltenek. Bevonultak a templomba és a hajó két oldalán állottak sorfalat. Utánuk fogaton érkezett báró *Fejérváry Géza*, a darabont testőrség parancsnoka. Nyomon követte kocsiját *Wlassics Gyula*, a közigazgatási bíróság elnökének fogata. Ezután sorra érkeztek gróf *Zichy Aladár*, a király személye körüli miniszter, *Kossuth Ferenc* kereskedelemügyi miniszter, akit a tömeg megéljenzett, gróf *Apponyi Albert* kultuszminiszter a nejevel, *Wekerle Sándor* miniszterelnök, *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter. Utoljára jött meg gróf *Andrássy Gyula* belügyminiszter.

Most zárt kocsí robog a főbejáró elé. Három negyvennyolcas honvéd száll ki belőle. A 48-as honvédegyesületek küldöttsége. A tömeg megéljenzeti a nagy idők tanuit. *Justh Gyula* képviselőházi elnök vezetésével megérkezik ezután a Ház elnöksége képviselők csoportjától kísérvé. Közben automobil töff-töffje hangzik fel. Néhány főrend jön gépkocsin. Majd *Ajtai K. Sándor*, az egyetem rektora hajtja a templomhoz. Utána viszik a rektori méltóság jel-

vényeit. Háromnegyed tíz órára csaknem mindeyki megérkezett. Az elhelyezés és rendezés nagy figyelmet igénylő, fáradságos munkáját *Jekelfalussy Zoltán* cs. és királyi kamarás látja el.

Fél tíz órákor megjelent gyönyörű fogatán *Samassa* bibornokérek. Az egyházejedelem az *Ecce sacerdos magnus* hangjainál bevonult a szentélybe, ahol magára öltötte diszes egyházi ornátusát, majd *Párvy Sándor* és *Szmrecsányi Lajos* püspökkel és *Nemes Antal* prelátussal és az apostoli kettős keresztet vivő *Bogisich* püspökkel a főbejárathoz vonult ő Felsége fogadására.

Nemsokára megjelentek *József* főherceg gyermekei, *József Ferenc* főherceg, *Zsófia* főhercegnő és *László* főherceg világos matrózruhában nevelők kíséretében és mindjárt az oldalbejáraton át az oratórium felé tartottak, ahonnan a nagyszerű látványt szemléltek.

Pont tíz órákor a templom elé robogtak ő Felsége és a királyi család fogatai. Az első kocsiban a király és oldalán *Ferenc Ferdinánd* főherceg trónörökös ültek. A várlaktól kezdve a sűrű tömegekben példás rendben sorfalat álló közönség viharos éljenzéssel és amint a kocszi a templomig halad, amelyet szintén nagy közönség hatalmas gyűrűje övezett, egyre fokozódó ovációkkal vette körül az ősz uralkodót, aki szeretettel köszöntötte a lelkesedő közönséget.

A második kocsiban *József* főherceg ült *Augusta* főhercegnővel, a harmadikban *Klotild* főhercegnő *Erzsébet* főhercegnővel.

A király, a teplom előtt bevárv a hölgyek leszállását, *Samassa* bibornok érsektől és az apostoli kettős keresztet vivő *Bogisich* püspöktől kísérvé a festői öltözötű magyar koronaőrök sorfala között a szentélybe vonult és az ott a számára előkészített bibortrónon foglalt helyet; balján *Bogisich* püspök ült az apostoli kettős keresztel.

A király bevonulásakor megszólaltak az

orgona hatalmas hangjai és ezek kísérete mellett az énekkar gyönyörű szabatosságtól a Királyhymnusz lélekemelő melódiáját adta elő. Mire a király és a királyi család tagjai helyet foglaltak, megkezdődött a Tedeum, nyomban utána a szent mise s evangélium után következett a szent beszéd.

A Tedeumot fél tizenegy órákor *Samassa* József biboros-érek beszéde szakította félbe, a melyet a királyhoz intézett és a melyben hazafias és lendületes szavakban méltatta a koronázás jelentőségét és a negyvenéves évforduló ünnepét. A beszéd szövege a következő:

Samassa bibornok beszéde.

Felséges ur! Krisztusban szeretett testvéreim!

A legbensőbb hűség és hódolat érzeténél fogva az Ur házába siettünk, hogy szív- és lélekben egygyé olvadva, Felséges Királyunk és Urunk földi és örök boldogságára irányzottan buzgó kívánatainkat a királyok Királyának s az uralkodók Urának szent színe előtt kitarjuk; hálát adva a nagy irgalmu Istennek azon kegyelmeiért, melyeket Felséges Királyunkkal és azon jótéteményeiért, miket általa velünk közölt.

Ma van ugyanis negyvenedik évfordulója annak, hogy a magyar nemzet Felségedet, mint megkoronázott királyát fokozott lelkesedéssel és örömteljes reményben üdvözölte.

Mert a magyar nemzet szent áhitattal tekint Szent István koronájára, mely a trón támasza, a nemzet szabadságának biztosítéka; mindkettőnek kijelölve kötelességeit, mindkettőnek biztosítva kölcsönös jogait.

Ma van negyven éve annak, hogy e szent helyen, az Ur ezen oltára előtt, az egyház az akkor ténykedő főpap által ezen kegyeletes szavakkal fordult felségedhez:

»Felséges Fejedelem! A királyi méltóságot nyered el ma, hogy kormányozd a reád bízott népeket; — bizonyára dicső állás ez az emberek között, de veszélylyel, fáradság és aggodalommal teljes. Ha meggondolod, hogy min-

Ha ha ha a sors nagyszerű maliciája. Ez az, ez akarja hát elpusztítani a szépet, a boldogságot. Ki akarja ölni belőlem durva kezekkel a szívet. Nos hát ez nem fogsikerülni. Felveszem a harcot s küzdünk, míg egyikünk megdörik...

Bolond fiu, mit tudod te azt, hogy mit jelent felvenni a küzdelmet egy megfoghatatlan erővel, mely ott fog minden balsikerednél settenkedni s a te dacod csak erősebben fogja belevésni lelkedbe a tudatot, hogy a balsiker nem a természetes következménye ismeretlen sok-sok erőnek, hanem egy átok, melyet magadra vontál akarattal. Nem fogsz menekülni ettől, ez most már csak ölni tud, vagy fizikailag vagy erkölcsileg. Ha tovább is ellen dolgozol, belepusztulsz, ha pártjára állasz, önmagad előtt buktál el.

Cigaretára gyújtott, mely pár perc alatt egy izzó parázs volt az ideges szívástól. A keltezett füstgomolyokban keresett utat, mely őt győzelemre juttassa.

Nyílt a szoba ajtaja s a léghezam elkapta a füstöt s kiöntötte a virágos kertbe, hol szétfoszlott mint minden közönség s füst, mit törődött azzal a szél, hogy ez a fehér füst egy gyöngye szentély volt, melyben egy ember

küzdő gondolatai voltak elhelyezve. Szétoszlott és vége.

Alojzia jött csábos mosolyával, mely hódolatot kívánt, nem, követelt. Egy vagyon volt ruhája, csak úgy tündöklött, döntő küzdelemre készült s ehez kellett a ruha is, hiszen ez folyton kiáltotta gazdag vagyok, millióim vannak. És ez alatt a ruha alatt egy olyan nyomorult koldusszív dobogott.

— Ábránd képeit zavartam ki?

— Nem ábrándoztam, az ábrándozás diákoknak való, egyszerű cigareta füst volt az, mely gomolygott szeszélyesen a szerint, amint erősebben vagy gyengébben szívtam cigarettámat.

— Ugyan ne igyekezzék magát másnak mutatni, mint ami tulajdonképen. Lássá én megmondom magának, hogy az az egyszerű cigareta füst a maga tündérképe volt. Egy leányfej bontakozott ki belőle s a maga szerelmes szíve attól erőt kért, hogy velem küzdessen.

— Tegyük fel, hogy úgy volt; akkor úgy hiszem tudni fogja, hogy nyertem is erőt.

— Ugy! Még mindég.

Egy percnyi szünet állott be. Ez alatt a perc alatt az érzelmek vívtak titáni harcot mind-

két fél szívében. A nő szív gyöngye, de vakmerő, ha boldogsága torog kockán.

— Zoltán! Tudja, hogy én büszke vagyok, büszkébb mint akármelyik más nő, de érzem büszkeségem megtört most s örült szerelmem megmondolatlán tettekre késztet. Szeretni akarok s vágyom vi-zontszerelmemre. Boldog akarok lenni. Tudja azt is, hogy az egész férfi világ lábaimnál térdel, mert szép vagyok, nem azért mert gazdag vagyok. De én undorodom ezektől és ez magáért van. Szeretem magát. Tehetek én róla? Hibám ez nekem? Hát uralkodhatik az ember szerelmes szíven? Nem. Az én akaratom le van kötve, lekötötte maga. Kérem magát és ne legyen kegyetlen. Gyermeki szerelme beláthatja nem fog javára lenni. Mondjon le arról a leányról és én őt egész életére gazdaggá fogom tenni. Férjhez adom, ha tetszik milliót...

— Luizi! Azt hiszem kissé kiméletlen.

— Eh, bánom én, hiszen beláthatja, hogy az örült szerelmem beszél belőlem

A nő beszélt a legtermészetesebb őszinteséggel, a szív erős szuggetiója alatt, csupa érzelemből, csupa szenvedélylyel.

— Lássá én nyugodt vagyok és így nézem

KIVÉTELES ALKALOM

jó, szép és elegáns cipőket

feltűnő olcsó árban beszerezni.

Óriási választék női-, férfi- és gyermek cipőkben.

KÜLÖNLEGESSÉG Szandalok és Tennis cipőkben.

Jutányos árak!

Kobrak-cipők egyedüli elárusítása

EIGNER EDE és TSA, Jelenleg Bémer-téri bódében. Telefon 695.

den hatalom Istentől jön, a ki által uralkodnak a királyok, érzed kétségen kívül, hogy neki számot kell adnod a népről, melyet rád bízott. Mindenekelőtt őrizd meg jámborságodat, tiszteld Istent mint Uradat teljes lélekből és tiszta szíveddel. Szolgáltass mindenkinek rendületlen szilárdsággal igazságot, mely nélkül egy társadalom sem állhat fenn soká; jutalmazd a jókat, büntesd a gonoszokat. Védelmezd minden elnyomás ellen az özvegyeket, árvákat, szűkölközőket, gyöngéket. Légy kegyes, jó — a mint királyi méltóságod megköveteli — mindazok iránt, kik hozzád közelednek. Önboldogságodat ne a hatalom büszke érzetébe, hanem csak a használhatóság tehetségébe helyezd, hogy mindenki lássa, miszerint nem e földön, hanem az égben keresed jó tetteid jutalmát.

Az egyház eme anyai intelmei a keresztény fejedelmeknek törvényül szolgálhatnak.

Felséged negyven éves uralkodása az egyház eme fenséges tanainak legmagasztosabb példája volt. Uralkodik fölöttünk, hogy mindnyájunk javát munkálja; uralkodik, hogy mindenkinek szolgáljon.

A Mindenható különös kegyelmében részesíté e nemzetet, midőn neki oly királyt adott, kinek nemes lelkében egyesült okosság, jóság, szilárdság és nagyság, melyet az igazság kormányoz és a szeretet korlátoz; a ki a világ ügyeit az isteni tanítás világánál szemléli, s a ki egészen népeé, mert egészen Istené.

Szava semmitéle hatalom nem mérkőzhetik méltóságban és tekintélyben azon hatalommal, melynek első törvénye volt és lesz: szolgálni.

A keresztény önmegtartózkodáson alapuló lelki nagyság elhomályosítja mindazon nagyságokat, melyeknek csak emberi tekintetek és szevedé-lyek szolgálnak támaszul.

Oly uralkodónak, ki szilárdsággal és mégis igaz hűséggel megfelel nagy kötelemeinek, melyek az uralkodásból reá hárulnak, jutalma nem egyszerű hódolat, hanem alattvalóinak szívből fakadó szeretete egyszersmind.

Innen a magyar nemzet azon csodálatos

hűsége törvényes uralkodója iránt, amely hűségben a hódolat mellett az igazi nyílt szeretet is fenséges helyet foglal el; innen keletkezik a király és nemzet közt egység, mely mindkettőjük dicsősége és életerejé; mert erős a király és a nemzet, midőn érzésben és törekvésben egygyé olvadnak. Midőn a nemzet örvendező emlékezéssel ünnepli felséges urunk koronáztatásánab negyvenedik évfordulóját, e nagyjelentőségű határvonalnál önkéntelenül is a multak emlékébe mélyed lelke, aggodó várokozással fordul a jövő felé.

Ki láthat a jövőbe?

Jövők a Gondviselés titka. Mert Isten az, ki az emberiség szakadatlan nagy mozgalmait, sorsa esélyeit bölcseségével intézi, és az emberek szándékai nélkül is saját céljaira irányítja. Mindamélttal bátorító vigasztalást merítünk azon történeti nagy igazságból, hogy minden állam fennmaradásának biztosítékai ugyanazok, melyekre megalakulásakor helyezkedett. Isten kegyelme mellett hazánk további fennállásának, boldogulásának alapját és biztosítékait ugyanazon erőforrásokban és tényezőkben találja meg, melyekből élete, fejlődése, virágzása kelt.

Es ezek: vallásossága, hon- és szabadság-szeretete, törhetetlen ragaszkodása a trónhoz, mely a nemzet minden rétegében őserővel él; melynek forrása azon meggyőződésből fakad, hogy az uralkodóház és a nemzet érdekét és sorsát, a király és haza iránti hűséget szétválasztani soha em lehet.

Igaz ugyan, a történelem nem szorosan kimért, változatlan folyamatban halad; nagyok az eltérések, fordulatok, annyira, hogy még a valószínűtlennel bekövetkezése is valószínű; de rendszerint mégis hasonló okok hasonló eredményeket szünek; s a jövő megítélésének nincs biztosabb mértéke, mint annak felismerése, hogy idők hosszú során át ugyanoly okokból az esetek legtöbbszörben mily eredmények származtak?

A nemzet a történelem ezen tanulsága

mellett égre emelt tekintettel, nyugodtan nézhet a jövőbe; tudván, hogy fennállásának, nagyságának és méltóságának mértéke azon hűségtől függ, amelylyel megalakulása biztosítékaihoz ragaszkodik.

Midőn az irás szerint Béthasabee azon kére- rrel járult Dávid királyhoz, hogy fiát, Salamont nevezné utódjának, őt ekként üdvözli: Éljen a király mindörökké!

Mi, szemeink előtt tartva mindnyájunk halandóságát és reméltetésünk örök voltát, ezen hódolatteljes üdvözléssel fordulunk Felségedhez: Éljen Királyunk népeinek hűségében és szeretetében minél hosszabb időkn át; éljen egykor Isten mennyei országában örök időkre!

Ezután folytatódott a szent mise, amely fél 12 óráig tartott.

Ekkor a király és a királyi család tagjai felkeltek helyeikről. A zenekar és az énekkar a Hymnust adta elő, amelyek lélekemelő hangjai mellett a király a biboros-érsektől és az egész papságtól kísérvé elhagyta a templomot. A bejárat előtt a biboros-érsek a király felé nyújtotta a szentelt vízhintőt. A király kezét szoritott a biborossal, köszönetet mondott neki beszédéért és csudálkozását fejezte ki, hogy a biboros magas kora dacára nem fáradt el a hosszú szertartásban. Majd Klotiid főhercegnek fejezte ki bámulatát a biboros szép beszédéért.

A Házelnökök tisztelgése.

A király azután a sűrű tömegek ovációjával a királyi várakba hajtatott, ahol a két ház elnökségei, valamint a polgármesterek tisztelgését fogadta.

A két ház elnökségeinek tisztelgése alkal- mával Desewffy Aurél gróf, a főrendiház elnöke a következő beszédet intézte ő Felsé- géhez:

Császári és apostoli királyi Felség! legkegyelmesebb urunk!

A magyar főrendiház részéről és megbízásból jelentünk meg Felséged magas színe előtt, hogy ezen, a magyar nemzetre nézve oly je- lentőségteljes emléknapon hódolatteljes tiszte-

a maga cselekedetét. Megmondom magának, hogy szégyenlenni fogja a mostani tettét . . .

— Nem fogom soha. Maga előtt nem szégyelhetem magam, mert ha okosan gondolkodik, tudja, hogy azt mondtam, amit éreztem. Mások előtt nem szégyelhetem magam, mert azok nem fogják megtudni!

— Helyes. És nem gondolkozott a fölött egy pillanatig sem, hogy tudva azt, miszerint én szeretek s ha a kényszer alatt megtörve, mégis magának fogom a szerelmet hazudni, később egy másik nő előtt, vagy ép az előtt, kit most is szeretek, a nem hazug, hanem a valódi szerelmet vallom be és akkor magát megcsaltam?

— Gondolkoztam, számot vettem mind- dannel és talán, ha nem ismerném magát, meg- kíséreltem volna a lemondást, még ha az éle- tembe került volna is.

— Ha ennyire ismer, akkor meg nem tudta azt, hogy nem fog célt érni?

— Utolsó kísérlet volt ez és esküszöm magának célt érek.

I.

Az általános tisztujítás napja volt Párt-párt ellen küzdött érthetetlen erős maga artással.

Zoltán teljesen magára hagyva szüleitől, saját erejéből igyekezett magának pozíciót teremteni, melyből boldog családi fészket biztosítson szerelmes menyasszonyának.

Biztos volt a választás sikerében, hiszen szorgalmas munkája által az általános elismerést vívta ki.

Balga ember! Te a himporos lelkeddel tudod te mi az az ármány, mi az a pincy női kéz, mi az a tradíciós tekintély, mi az a pokoli játék, melynek a naiv rózsás álmok közt ringatózó ember a tárgya?

Lassan következett az idő, amikor az ő választására került a sor.

Az imént még egymás ellen harcoló pártok összeolvadtak látszottak, hogy akire leadják a voksot, az a győztes s látszott, hogy mindez egyelőriztett terv szerint történik.

Vége volt a választásnak: Zoltán elbukott. Bent a város mulatóhelyén vig muzsika szól, a nyertesek pártja megbékülve a bukottakéval issza a hagyományos áldomást.

Kint, valahol messze a várostól a sűrű sötétségben keres magyarzatot egy ember, akit megfosztottak reményeitől, akiben feltépék a legfájdalmas keserűség sebet. Ez az ember Zoltán, aki kezdi megismerni az életet s kezdi meg-

ismerni a csalódás sebeit. Előbb megfoghatatlannak látszik előtte az, amit átél. Igyekszik elhítenni magával, hogy ez álom, hogy egy lázas fantázia. Am ezek a hitegetések olyan hamar megtörnek s a reális valóság erős színekben mutatja az embernek, hogy mennyire más az élet, mint az üde lélek fantáziája.

Celtalanul ment előre az uton, mintha a sötétségből akarna kijutni. Ott a messzeségben tényleg halvány fény derengett s ő ment előre. Ha hátra nézett, a folyton sűrűsödő sötétség bámult felé s őt valami vitte előre keletre.

Egy keskeny fénysár, mely a föld végéből látszik kinőni, mint egy óriási tűz legyező szárnya tünt fel. Ez a nap keltét jelezte s a meggyötört ember fáradt teste megállott előtte.

A sötétség mögötte ködszerűen ritkult s mintha egy mozgó kocsisorra válva, rohamosan közeledik felé. Félve állt az utból. Részeg kom- pánia volt az a választók közül.

Vidám dal, csengő női kacaj összeolvadva tépték meg a szüzi hajnal csendjét.

Felnézett fáradt ösztönzésére. Nem akart ő látni semmit. Mit érdekli egy csupa seblelkű embert egy részeg kompánia. Felnézett s a szeme megakadt arcán, buta torz képet terem-

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

letünket és őszinte ragaszkodásunkat kifejezhessük.

Negyven éve annak, hogy Felséged érzelmeinek bölcs sugalmazását követve, alkotmányunkat visszaállította, a nemzet és királya között azon szorosabb kapcsolatot megpecsételte, melynek áldásait élvezve, annak hatása alatt a nemzet szellemileg és anyagilag gyarapodhatott.

Fogadjon ezen fenkölt tettéért Felséged a főrendiház részéről mélyen érzett báláját és őszinte elismerését ez alkalommal is különösen.

Szabadjon egyúttal kifejezést adnom azon nézetemnek, hogy a magyar nemzetnek Európa azon részén, a hova a Gondviselés helyezte, dinasztikus érzete minden kétségen feül áll és közismert; kifelé való gravitálást a magyar nemzet nem ismer; ragaszkodása a szent korona viselője és saját alkotmánya iránt határozatlan, mivel már a két fogalom is egymást kiegészíti: azon összekötő láncszem, a mely Felségedet, mint a magyar nemzet igaz barátját, hozzánk fűzi, képezi a jövőbeni reményünk egyik fő alapkövét, minthogy a trón dicsősége és jövőbeni ténye, biztossága az ország üdvéért és boldogulásáért a legszorosabb kapcsolatban áll.

Az isteni Gondviselés tartsa meg Felségedet népei boldogulására sok számos éveken át! (Lelkes éljenzés.)

Dessewffy Aurél gróf üdvözlő beszédére a király ezt válaszolta:

— Megelégedéssel tapasztaltam, hogy a főrendiház, mióta átment az új átalakulásra és a nemzet kiváló férfainak tágabb körét öleli fel, fokozottabb mértékben teljesítette a trón és a haza érdekeit szolgáló hivatását és áldásos tevékenységét. Üdvözlésükért én benső köszönetet mondok.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke a szavakat intézte a királyhoz:

Császári és apostoli királvi Felség, legkegyelmesebb urunk és királyunk!

A magyar országgyűlés képviselőháza nevében és megbízásából megjelentünk Felséged előtt, hogy Felséged megkoronáztatásának és az alkotmány helyreállításának negyvenedik év-

tett a lélek felháborodása, a szíve elszorult s agya nem volt képes gondolatot szülni.

Kacagott a részeg kompánia s egy nő is volt velük...

Igy kacaghat a pokol, ha mélységében orgiát ülnek az ördögök.

Sok időbe került mig meg tudta érteni.

Margit csak megelőzte azt, ami amugy is bekövetkezett volna. Összevetett minden körülményt s belátta, hogy az ő gyerekes álmuk világa a földön sohasem ölhet testet.

Igy igyekezett magát megvigasztalni az ember, aki a sorssal akart dacolni ostoba naivitással.

II.

Két fényes esküvő volt egy napon. És talán egy órában s talán egy percben hangzott el három hamis eskü, mely az érzelmek valódiságáról volt hivatva bizonyítványt adni az embereknek.

Nem reszketett egyik hangja sem. Négyen esküdtek egymásnak hűséget s örök szerelmet. És ezek közül csupán egy volt valódi, az Alojzia esküje, mert ő azé lett vagy az lett az övé, akit szeret.

És ez az édes bűvös köpeny összetörte négy szívnek világát s az ideális lebbenő életet a csuf, reális, döcögő prózaiaságba dobta.

A sors befejezett egy picike játékot s ugyanekkor újat kezd másutt s fíradhatatlanságával mindég kezd és végez, mig az ember próbál gondolkozni komolyan; végleg csak akkor végez, ha az ember eltörlül s az erők milliói fantasztikusan, háboríthatatlanul végezhetik munkájukat.

fordulóján a képviselőház őszinte érzelmeit tolmácsoljuk és legmélyebb tiszteletének hódolatiljesen adjunk kifejezést.

Amidőn, ezen megtisztelő megbízatásunkban eljárva, Felségedet a magyar képviselőház nevében mély hódolattal üdvözljük, egyszermind arra kérjük Felségedet, tartsa meg Felséged szíves jóindulatában a magyar nemzetet, amely törhetetlen hűséggel ragaszkodik koronás királyához és alkotmányos jogaihoz egyaránt. Forró óhajtásunk: adjon az Ég hatalmas ura Felségednek erőt, egészséget s adja az Isten, hogy király és nemzet mindenkor megértve egymást, a trón és haza nagyságát és hatalmát, boldogságát zavartalan egyetértéssel mozdítsák elő!

Éljen a király! (Lelkes éljenzés.)

A házelnök beszédére körülbelül így válaszolt a király.

— Szívemből köszönöm üdvözlésüket, melyet előttem koronázásom 40 éves évfordulóján tolmácsoltak. Jól esik lelkemnek visszatekinteni arra a nagyarányú fejlődésre, melyet hűn szeretett Magyarországon és társországi uralkodásom alatt elértek. Legyen a magyar képviselőház áldásos működése továbbra is szerett magyar népem további haladásának és trónom dicsőségének biztos záloga. Ismételtül köszönöm szíves üdvözlésüket és biztosítom mindnyájukat legteljesebb királyi kegyelmemről.

A király ezután a főváros küldöttségét fogadta, melynek szintén megköszönte üdvözlését.

A berlini magyarok ünnepe.

Berlinből jelentik: A berlini magyarság is megünnepelte ősz királyunk megkoronázásának 40 éves jubileumát. A berlini ünnep központja Hoch János orsz. képviselő ünnepi felolvasása volt e címen: *»Királyságunk és alkotmányunk«*.

Hoch János már csütörtökön érkezett meg Berlinbe, hol a magyar egyesület elnöksége fogadta. A felolvasásra diszes magyar hallgatóság gyűlt össze a Zoologischer Gasten kiállítási épületbe. A felolvasáson mintegy kétszáz magyar, köztük számos hölgy jelent meg. Ott volt *Szögyény-Marich* László nagykövet is, továbbá a budapesti IX. ker. függetlenségi polgárságának megbízásából Darvas József, a függetlenségi kör igazgatója.

Hoch János megragadó szónoklatával a berlini magyarokat valóságos lelkesedés paroxysmára ragadta.

Már a felolvasás alatt gyakran hangzott fel az éljenzés, a felolvasás után pedig alig akart lecsillapulni a lelkesedés megnyilvánulása. *Szögyény-Marich* László nagykövet köszönetét fejezte ki Hoch Jánosnak a lelkes ünnepi beszédért.

Jubileumi kitüntetések.

A Hivatalos Közlöny tegnapi száma hozza, hogy a király gróf Nákó Sándor fiumei kormányzóknak és gróf Andrássy Sándor országgyűlési képviselőnek, dr. Párvy Sándor szepesi püspöknek, báró Wesselényi Miklós koronaőrnek, *Rakovszky* István és *Náday* Lajos képviselőházi alelnököknek, herceg Eszterházy Miklós Móric, gróf Majláth György főrendiházi tagoknak és gróf Fankovich Aladárnak a magyar főrendiház tagjának a belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

Az ipartörvény revíziója.

A kormány tudvalevőleg megígérte az ipartörvény revízióját. Régi óhajtása teljesülne vele az iparos világnak, mert érzékeny szükség van rá. A régi ipartörvény mindenképpen rászorult az új idők követelményeit tekintetbe vevő revízióra. A kormány azonban egy idő óta hallgat a fontos

reformmal. Ez késztette Halász Lajos dr. országgyűlési képviselőt arra, hogy az ipartörvény revíziójának késedelme miatt meginterpellálja a kereskedelmi kormányt. Halász ma jegyezte be interpellációját a képviselőházban és azt szerdán fogja elmondani.

A hivatalos lap a jubileumról.

A *Budapesti Közlöny* nem hivatalos részében a következő emelkedett hangú megemlékezést közli a koronázási jubileumról:

Történelmi nagy nap évfordulójára virradt ma Magyarország.

Dicsőségesen uralkodó *Első Ferencz József* apostoli Királyunk megkoronáztatásának negyvenedik esztendőjét egy szívvel-lélekkel ünnepli a nemzet.

Ezredéves történelmünk nagy emlékekben gazdag lapjaira negyven esztendővel ezelőtt új ünnepet jegyzett a magyar Haza népe, a mikor Szent István koronájával megkoronázott Királyát maga fölé emelte. Ennek a történelmi pillanatnak az emlékezete méltó rá, hogy a mai, emberöltőre terjedő évfordulót olyan ünneppé tegye, amelynek a gróriájából tény és melegség sugározzék szét a magyar ég minden tájéka felé.

Akiről, mint a magyar trón várományosáról, már uralkodói pályája zsenje kezdetén szinte ihletve mondatott, hogy »olyan trón vár rá, amely erejét a szabadságból meríti: élete legragyogóbb létfikorának a teljességében önnön kezével is megerősítette a magyar trónt, amely *Őneki, Első Ferencz Józsefnek*, magyarok felkent Királyának, megvívhatatlan vár azóta; és ezt az erős várat jó- és balsorsban rendíthetetlen hűséggel fonja körül az ország.

Negyven év során, amióta Felséges Urunknak magyar jelszava a »Bizalmam az ősi erényben«: mindenkor ott látta hű magyar népét maga mellett. A királyi jelszó külön is megszentült az által, ahogyan a nemzet erre a magasztos bizalomra csakugyan rászolgált és egyszermind visszhangossá vált a magyar szívekben, amelyek szintén elteltek bizalommal s a »Legelső magyar ember« minden szavának méltán tulajdonították aszi klák szilárdságát.

Ma, negyven esztendő múltán, ezt a közös bizalmat immár nemes patina vonja be. Király és nemzet nemcsak a törvény erejével, hanem a megértésből folyó meleg érzéssel is egybe forrott. Akik, magyarok, közel egy ezredév óta ugyanazok valánk szent koronánk viselőihez ragaszkodásunkban s életünket—vérünket annyiszor kínáltuk oda azoknak, akiknek fölkenet homlokán ez a nemzeti talizmánunk fölséges fénylő ragyogott: nem fogyatkozó bizalommal csüggünk Szent István első apostoli királyunk mai utódán is, a kinek minden emberi erényben tapasztalt kivételes gazdagságát még teljesebbé és tökéletesebbé teszi népei iránt érzett jóságos szeretete és mély igazságossága, a melyből önként következik, hogy a mikor a hűségében pártatlan magyar nép hódolattal adja meg királyának, a mi a királyé, ugyanakkor Felséges Urától, mint legjobb édes apjától, sebeinek és sérelmeinek az orvoslását sem hiába esdi.

A mai napon itthon van a mi jó Urunk, köztünk, az ő magyar házában, Buda várának a falai közt, a hova az ország hódolata száll mindenünne. A nemzet elei odajárulnak az öreg Király elé, akinek tiszteletre és csudálatra egyképen méltó alakja — büszkén hivalkodhatunk vele — az egész föld kecskéjének minden uralkodója fölé magaslik azokkal a tulajdonságokkal, amelyek nemcsak mint királyiak, hanem mint emberiek is a szinarany tisztaságával és minden salaktól mentességével tündökölnék.

Mátyás templomában, megkoronáztatásának emlékeztető színhelyén, kezdi meg megszent jubileumát, a hol a királyok királyának minden földiek fölé emelt színe előtt állott, ma negyven esztendője. Legjobbaink, akik

akkor környezték, az emlékezteték. Az elmúlás nagyon is sokat érintett meg közülök. S a király, hallgatván a főpap miséjét, méltán illetődik meg attól a fenséges tudattól, hogy ámbár új arcok, új emberek vannak körülötte: azok együttesen mégis csak a régi Magyarországot jelentik, a magyar koronához való hagyományos hűségben, hódolatban.

Az idők és az emberek forgandóságában ime ugyanaz maradt a magyar nemzet, minden ősi erényének az utódokra átruházása által, amit atyai szívének teljes megelégedésével tapasztalhat ezen az ünnepnapon ami jó öreg Királyunk.

Ritka uralkodónak adatott az Ő magas kora; még ritkábbnak hosszú uralkodása, amely alatt annyi el nem szalasztott alkalma volt rá, hogy könnyeket töröljön le és bánatot oszlasson, holott Maga is végigjárta az élet Golgotáját. Akiknek küzdelmek sokaságát rendelte a sors: bizonytalan vergődésökben méltán nézhetnek fel Rá, — a minden emberi gyötördésben megedződött királyi példaképre.

Első Ferenc József apostoli királyunk mai dicsőséges jubileumán csak növelheti a nemzeti hódolat melegségét annak a tudata, hogy koronás Patriárkánk lelken nehéz sebek forradásai vannak, amelyek emberfölötti megpróbáltatásokról tehetnek tanúságot, ámbár a királyi gondok az emberi szenvedéseket nemcsak kérelhetetlenül megelőzik, hanem egyszersmind némaságra is kárhoztatják. — Megpróbáltatott Ő mindenképen; valamint hogy a magyar nemzet se másképp, amelynek megváltás volt, hogy negyven év óta egészen a magáénak vallván a királyt s alkotmányát: viszont örökös hűséggel állhatott mind a kettőnek szolgálatára és védelmére.

Végigpillantunk ma Felséges Királyunknak hosszú uralkodói múltján s megértvén munkásságának példátlan erejét, tömegét: méltán csudáljuk Őt ennek a zaklatott negyven esztendőnek a keretében. Szívünk Hozzá fordul s amikor a dicsőítő hódolat köréje sereglik: vigasztalni s egyben vigasztalódnival vágyunk, mint akik Vele együtt egymásra utalva, a Királyhoz való gyöngyöztelen ragaszkodásunkban éppoly állandóak vagyunk, amely rendületlenül bizunk abban, hogy az Ő sóvárgott hajlandósága is egészen a miénk.

Azzal, hogy a mai nagy napon közénk kívánkozott, mindnyájunk benső öröme ezt bizonyítja.

A koronázás évfordulója Nagyváradon.

Örömmünnepe volt tegnap a magyar nemzetnek. Negyven éves fordulóját ünnepelte annak a nagy történelmi eseménynek, mikor egy gyászos korszak után visszanyerve ezeréves alkotmányát, Szent István koronájával a nemzet királyává avatták Felséges Urunkat. Midőn már-már azt hittük, hogy ősi alkotmányunk örökre elveszett, nemzet és király a béke magasztos jegyében találkoztak s a kibékülés tényét a koronázással megpecsételték.

A magyar nemzet történetének mindig kimagasló eseménye volt a koronázás, de soha nem szolgált nagyobb öröme a nemzetnek, mint mikor Ő Felsége, dicsőségesen uralkodó királyunk homlokát, érintette egész államiságunk szimbóluma, a szent korona.

Ezért igaz hálával, szívből fakadó örömmel ünnepeljük meg a koronázás évfordulóját.

Tegnap is ilyen örömmel ünnepelte meg a nemzet a történelmi momentum emlékét s szívből jövő hűséggel járult a Mindenható számolyához Urunk, Királyunk drága életéért.

A koronázás 40 éves fordulóját tegnap Nagyváradon nagyobb ünnepségekkel ülték

meg, mint más évben! A hivatalok, intézetek, iskolák épületein kívül igen sok magánháza kitűzték a nemzeti lobogót.

Reggel 9 órakor a I. szert. székesegyházban ünnepélyes Te Deum és szent mise volt, amelyet *Fetser* Antal felszentelt püspök tartott. A hálaadó istentiszteleten az összes állami, városi hivatalok vezetői és főbb tisztviselői részben diszmagyarban, továbbá a katonai tisztikar.

Ott voltak: A megye képviselőiben (magyar diszben) *Glac* Antal főispán, *Miskolczy* Ferenc alispán, *Keszthelyi Zoltán* főjegyző, *Wallner* Ödön főügyész, *Hranyiczky Károly* árvászéki elnök. A város részéről: *Rimler* Károly polgármester, *Bordé* Ferenc főjegyző, *Gerő* Armin főkapitány, *Komlóssy* József tanácsos, *Dus* László főügyész. A kir. táblától: *Medvigy* Mihály tanácselnök, *Urbán* Adolf, *Bócz* Géza, *Harmathy* Károly, *Millye* Gyula, *Kurovsky* Ferenc kir. főügyész helyettes, *Virágh* Béla kir. ügyész, *Papp* Miklós pénzügyigazgató, *Major* Nagy Ignác számtanácsos, *Siket* Traján posta táv. igazgató, dr. *Bozóky* Alajos jogakadémiai igazgató, dr. *Molnár* Imre, *Vasady* Lajos kir. tanfelügyelő, dr. *Hoványi* Gyula, dr. *Hoványi* Géza, dr. *Kovács* S. János, *Stauber* József, *Winkler* Lajos igazgató a tanárikarral, *Butyka* Lajos állomásfőnök, *Pekanoivits* Imre ig. főmérnök, *Köszeghy* József városi főmérnök, *Lakos* Lajos városi főlevéltáros. A tanintézetek növendékei és tanítói. A katonaság teljes számban jelen volt, *Czankl* és gróf *Marsényi* tábornok, *Vivenot*, *Braun* és *Lukács* ezredesek az összes törzs főtisztiek.

A székesegyházi ének és zenekar remek egyházi darabokat adott elő.

Lélekemelő volt, midőn a mise végén a zene és énekkar a magyar Hymnuszt intonálta melyet az egész közönség énekelt.

A többi templomokban is voltak hálaadó isteni tiszteletek.

Iskolai ünnepélyek.

A nagyváradai összes tanintézetekben ünnepélyeket rendeztek a koronázási jubileum alkalmából.

A kir. jogakadémián az ünnepély 11 órakor kezdődött. A megnyitó beszédet *Bozóky* Alajos dr. jogakadémiai igazgató tartotta. A koronázás közjogi jelentőségéről *Kiss* Géza dr. értekezett. Az érdekes előadás mindvégig lebilincselte a hallgatóság figyelmét. Az ünnepélyt a szózáttal fejezték be.

A *premontrei főgimnáziumban* reggel 9 órakor tartották az ünnepélyt. A *reálban* és *kereskedelmi*ben szintén tartottak ünnepélyt.

Az *Immaculata* intézetben az impozáns ünnepséget nagyszámú közönség halgatta végig. Az ünnepi beszédet dr. *Vucskics* Gyula esperes, igazgató tartotta. Megható volt *Kerner* magyar dalainak előadása, melynek végén gyönyörű aligorikus képben mutatták be a nemzet hódolatát. Majd a tavasz diadala daljáték következett, mit kisebb ének- és zeneszámok követtek.

A *községi polgári fuiskolában* d. e. 8 órakor ünnepeltek meg a király megkoronáztatásának 40-ik évfordulóját. A *Hymnusz* után *Winkler* Lajos igazgató megnyitó beszédet mondott; *Ó* Dezső tanár, a korona, koronázás és az évforduló jelentőségét fejtegette, a kebelbeli dalkör *Beleznay* Antal remek Királyhymnuszt énekelt. A szózáttal fejezték be az ünnepélyt.

Az *Ipariskola Ifjúsági Egyesületé*-ben nagyszámú közönség, a tanári kar és mintegy 500 növendék vett részt az ünnepélyen. Az ünnepélyt *Ragány* János az iparoktatási bizottság elnöke nyitotta meg, lelkes szavakkal méltatva

a nap fontosságát. Majd *Mikussay* József ismertette az egyesület múltját.

Végül *Matkó* Benjámint tartott előadást a Magas-Tátráról. Közbe hazafias dalokat énekeltek, az ifjúsági egyesület ügybuzgó karmestere, *Bitsó* János vezetése alatt.

Az *ujvárosi* közs. elemi fuiskolában számos szavalat, énekszám volt. Az ünnep fontosságát *Vaday* József igazgató és *Kovács* Lajos tanító méltatták.

A *váraljai* elemi iskolánál az ünnepi beszédet *Mártonffy* Zoltán igazgató tartotta.

Az összes elemi iskolákban az ünnepélyek után a tantestületek diszkozgyűléseket tartottak, amelyről külön jegyzőkönyveket terjesztettek a kir. tanfelügyelőséghez.

Ebéd a püspöknél.

A nemzeti örömmünnepe alkalmából dr. *Semrecsányi* Pál v. b. t. t., megyéspüspök diszebedet adott a püspöki palotában.

A gazdag lakomán részt vettek a szives házigazdán kívül:

Andrian Antal, *Balogh* Kálmán, dr. *Baróthy* Ákos, *Bán* Lajos, *Belányi* Imre, *Beleznay* Antal, *Bordé* Ferenc, dr. *Bozóky* Alajos, *Bozóky* Gyula, *Braun* József, *Brém* Lőrinc, dr. *Bundala* Mihály, *Bunyitay* Vince, *Burián* Lajos, *Butyka* Lajos, *Cankl* Rudolf, *Dérczy* Imre, *Dus* László, *Des* Echerolles *Kruspér* Gilbert, *Des* Echerolles *Kruspér* Sándor, dr. *Dőri* Ferenc, *Edelmann* Lipót, *Egri* Sándor, *Fassie* Pál, *Feldmann* Miklós, *Fetser* Antal, *Gabriely* Lajos, *Gauruder* Isaurus, *Gerő* Armin, *Glatz* Antal, *Grócz* Béla, *Haber* János, dr. *Halász* Lajos, *Hlatky* Endre, *Horvát* Péter, dr. *Hoványi* Géza, *Hranyiczky* Károly, *Imrik* Z. Sándor, *Kamenszky* Rezső, dr. *Karácsonyi* János, dr. *Karsch* Lollion, *Keszthelyi* Zoltán, *Kirch* Árpád, dr. *Klein* Lajos, dr. *Konrad* Márk, *Kovács* János, *Kozáry* Gyula, *Krammer* Károly, *Kubinyi* György, *Kugler* Albert, *Kurovsky* Ferenc, dr. *Laurán* Ágoston, *Losschmidt* Gyula, *Makkay* József, *Mangra* Vazul, gr. *Marenzi* Ferenc, *Markovics* Antal, *Mayer* Antal, dr. *Mayer* László, dr. *Elarbach* Mensi Hugó, *Medvigy* Mihály, dr. *Miskolczy* Ferenc, dr. *Molnár* Imre, *Móricz* Ernő, *Nagy* Márton, *Nagy* Miklós, *Novotny* Alfonz, *Osterlamm* Armin, *Palotay* László, *Papp* Imre, *Papp* János, *Papp* Miklós, *Paxy* Kornél, *Rádl* Ödön, *Rimler* Károly, *Rosenzweig* János, *Schwarz* Géza, dr. *Schweiger* Ede, *Seefeldner* Oszkár, *Siket* Traján, *Spett* Gyula, *Stauber* József, *Sulyok* István, *Winternitz* Móric, *Szentkirályi* Ferenc, *Széchenyi* Jenő, *Szokoly* Tamás, *Sztaniszlászky* Adolf, dr. *Tamassy* István, *Trebitzky* Ferenc, *Urbán* Adolf, *Varró* D. mokes, *Vasady* Lajos, *Velyáczky* Gyula, dr. *Vorzár* István, dr. *Virág* Béla, *Vivenot* Oszkár, *Voinovic* Emil, dr. *Vucskics* Gyula, *Wallner* Ödön, dr. *Wimmer* Julián.

Az ötödik fogásnál dr. *Semrecsányi* Pál püspök s vele az összes vendégek felemelkedtek s Ő Excellenciája remek pohárköszöntőt mondott a királynak, amelynek eszmemenete a következő volt:

Negyvenedik évfordulóját ünnepeljük annak a napnak, amelyen Szent István koronáját a nemzet királyunk fejére tette. Ha visszatekintünk a lefolyt négy évtizedre, ha visszatekintünk — minden viszontagság és csapás dacára — arra a haladásra, melyet nemzetünk e négy évtizeden apostoli királyunk dicsőséges uralkodása alatt tett, elég okunk van hálával emelni szívünket Istenhez, hogy koronás apostoli királyunkat megtartotta.

A magyarok Istene adja bőséges malasztját, áldását reá; aranyozza be aggkora alkotmányát, nyujtsa hosszúra kormányzását, lásson magakörül boldog, megelégedett nemzetet.

Eljen a király!

A vendégek lelkesen éljenek, *Bura* bandája rázendítette az Isten áld meg a magyarokra, amelyet az összes jelen voltak a zenekarral énekeltek.

A püspök 3 órakor bontott asztalt s a jelen volt előkelő vendégek lelkes hangulatban távoztak a püspöki székházból.

UJDONSÁGOK.

* Egyetemi magántanári képesítés.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. Kiss Gézának, jogakadémiánk jeles fiatal tanárának a kolozsvári egyetem jog- és államtudományi karán a *római jogból* egyetemi magántanáriáért történt képesítését jóváhagyólag tudomásul vette és ezen minőségében megerősítette.

* A fürdővasut építése. A fürdővasut

Gilányi-utcai vonalának kiépítése tárgyában tegnapi este értekezlet volt a városházán, Hankovits Ferenc gyógyszerész és dr. Tóth Ferenc ügyvéd, mint a fürdővasut engedményeivel. A városi villamos vasut ugyanis a Gilányi-utcai vonal építésének a jogát a maga részére követeli s már meg is kezdte a vonal építést, azonban a tanács intézkedéséből a hatóság az építést betiltotta, mert a szerződés szerint Hankovits és társa előbb kérték az engedélyt a Gilányi utcai vonalra, hogy a fürdővasutat kiépítsék s így most már a szerződés értelmében csak hasonló feltételek mellett érvényesítheti a városi vasut elsőbbségi jogát. A városházán tartott értekezleten Bordé Ferenc főjegyző elnökelt s a város részéről még Dús László v. főügyész volt jelen, akiken kívül Hankovits Ferenc és dr. Tóth Ferenc engedményesek és mérnökök, Reichel mérnök vettek részt. Megállapították az engedményesek és a város között a terület használatra vonatkozólag kötetlen szerződés pontozatait. A szerződés azon a nyomon halad, mint a városi vasut szerződése. Az engedményesek a vasuton csak a fürdői közönséget szállítják s ha a városi vasut a helyi személyforgalmat ezen vonalon fenn akarja tartani, peage jogon teheti. Ha azonban a városi vasut a helyi forgalmat nem akarja fentartani, az esetben az engedményesek bonyolítják le a helyi forgalmat 5 fillér menetdíj mellett. Hogy a fürdővonat könnyen megkülönböztethető legyen, teljesen elütő színű villamos kocsik közlekednének a fürdőkre. A tárgyalások teljesen simán, kölcsönös jóakarattal folytak le. A kérdés ilyen megoldása mellett a városi villamosnak a helyi forgalom biztosítása lenne, s csupán azoktól esnék el, akik a fürdőkre utaznak. A fürdőkre utazók szállításának a joga pedig mér csak méltányosságból is azokat illeti meg, akik az egész fürdővasut építésének rizikóját viselik. Ugy a város közönsége, mint a két fürdő érdeke kívánja, hogy a kérdés simán, de minél előbb megoldassák s a fürdő vasut építése gyorsan megoldassék.

* Megjutalmazott tanítók. A nagyváradai szakirányú iparos tanonciskola és iparos

segédek továbbképző tanfolyamánál működő tanítók közül kettőt: Rátkay József községi és Domokos Andor r. kath. iskolai tanítókat az ipartanodai bizottság 100—100 korona jutalomdíjjal tüntette ki, a következő — nagyon megtisztelő — elismerés kíséretében. Tisztelettel értesítjük t. tanító urat, hogy az iparoktatási bizottság, május hó 31-én tartott ülésében Önnek az ezen célból előírányzott összegből 100—100 korona jutalmat szavazott meg. Míután ezen jutalom nem minden körülmények között adatik ki, hanem csakis azon esetben, ha a tanításban elért eredmény feltétlenül becsesnek tartatik, nagy örömünkre szolgál önt arról értesíteni, hogy bizottságunk ez évben önt és önnek az iparoktatás érdekében kifejtett önzetlen, fáradságot nem ismerő munkásságát s különösen a közismeretek gyakorlatias irányát tartotta érdemesnek, ezen — bár csekély — jutalomban való részesítésre. Fogadja ismételen elismerésünket, s annak kifejezését, hogy úgy kiartó szorgalmas

munkássága, mint a növendékekkel való humanus bánásmódja mindnyájunk előtt kellő méltánylásban részesül és a legteljesebb elismeréssel találkozik. Nagyvárad, 1907. június 5. Ph. Ragány János iparoktatási bizottsági elnök, Szücs Izsó ipariskolai igazgató. — Igen megtisztelő a jutalom összege, de sokkal megtisztelőbb a kísérő levél, mely dokumentálja, hogy az ipariskolai bizottság oly finom érvekkel adja át a jutalmat, mely az összes tanítóságra nézve csak buzdító lehet. Az ipariskolai vezetés igen jó kezébe van letéve Nagyváradon. Es az iparos tanulók nagyobb fele nemcsak kötelességből, de önkéntesen is, látogatja az egyes tanórákat. Így tanult Kolumbusz Kristóf, Amerika felfedezője. Kosk Jakab, a földgömb körüli utazások első nagy uttorója, Livingstein Dávid Afrika nagy-, és a feketék által megsiratott átkutatója stb. Nagy örömmel nézheti az ipariskola érdemes igazgatója, hogy a vezetésére bízott növendékek nem oszlopaivá lesznek a magyar iparnak, nem életnélküli fadarabok, melyet siker nélkül locsolhat a tanítóság a pieridák forrásvizével; hanem előlák, akik maguk szívják fel a tudás harmatcseppjeit, hogy idővel, a magyar ipar termőfáivá és ne csak kerítéságosokká váljanak. Iy nem zedék érdemes az önálló vánterültre.

* A tisztviselők fogyasztási szövetkezetéből. Tegnap a tisztviselők fogyasztási szövetkezte igazgatósági ülést tartott, a melyben a szövetkezet életében oly jelentős változást: a Rákóczi-úton nyitandó új üzlet-helyiségbe való átmenetelt készítettek elő. Ebben a tárgyban a szövetkezet tagjait közgyűlésre június 24-én d. u. 5 órára az „Ott-hon” helyiségébe hívják össze. — Dr. Rácz Ödön szenatőrüma a szövetkezet tagjainak 20 százalék kedvezményt; Lukács Aladár férfidivatáru üzlete pedig 10 százalék engedményt ad s ezt a szövetkezet igazgatóságának bejelentették. Az igazgatóság a két kedvezményt adó vállalatot a szövetkezettel összekötésbe álló s a tagokat kedvezményben részesítő cégek sorába felvette.

* A gondatlanság áldozata. Bihar-nagybajomból jeleatik nekünk, hogy a járáshoz tartozó Hosszúhát helyiségében tegnap egy kis gyermek esett áldozatul a szülői gondatlanságnak. Radics János ottani gazdálkodó tegnap délelőtt teljesen magára hagyta 3 éves leányát, aki a ház mögött lévő gödör szélén játszadozott. A gödör az utóbbi esőzések következtében teljesen megtelt vízzel. A kis gyermek játékközben belebukott a gödörbe s mire szülei észrevettek, már megfuladt. Az esetről jelentést tettek a királyi ügyészségnek is, mely elrendelte a nyomozat megindítását.

* A Körös rohamos áradása. Míóta az esős idők tartanak, a Körös szemmel láthatólag árad. Sárgás, szennyes hullámai elemi erővel hömpölyögnek tova és a rohamos visszafolyás zugása messzire elhallik az éjszakában. Tegnapig mégis a Körös áradása normálisnak volt vehető, úgy látszik azonban, a hegyek közt a Körös folyása mentén óriási felhőszakadások lehetnek, legalább a Nagyváradon ma uralkodott hűvös hőmérséklet is erre vall, mert ma a Körös vize hirtelen és szokatlanul annyira megáradt, hogy rémes zugása szinte megborzaszt. A víz még egyre növekszik, a szennyes hullámok elemi erővel száguldanak tova a Körös medrében és irtózatos zugása messzire elhallik a városban. Félni lehet tőle, hogy a felhőszakadások következtében megdagadt folyó még talál áradni és kárt fog tenni.

* Diszes esküvő. Tegnap, szombaton délután diszes esküvő volt a várad-olaszi i plebánia templomban Jaczkovics Gyula, a nagyváradai kir. törvényszék jeles képzettségű jegyzője vezette oltárhoz bájós aiajat: Ferdényitog »Pauze» 2011. 06. 03. adást tartani. —

Ilonkát, néhai Ferdényi Kálmán megyei árvaszéki elnök kedves, szeretetreméltó leányát. Az esketést Imrik S. Zoltán plébános végezte, szép beszéd kíséretében. A templomban az előkelő násznépen kívül diszes közönség volt jelen.

* Szappangyár a városban. Hönig és Zucker kókuszszir gyárosok a Galányi-utcán szappangyárat akar ak felállítani s erre a telep engedélyt megkapták. A nagyváradai káptalan képviselőiben Széchenyi Jenő kanonok felebbvezést adott be, amelyben rámutat, hogy már korábban tervbe vette a város, miszerint a Kommandáns-rét helyén új városrészt létesít. A szappa gyár engedélyezése esetén az új város rész nem létesülhet, mert az iszonyu büztől amit a szappangyár okoz, mindenki irtózik. A

új városrészt pedig állami és városi szempontból is fontos, mert az új adóalapot teremti.

* Biharfüred. Bihar megyének ez a páratlan szépségű klimatikus gyógyhelye az idén új bérlő kezére került, aki azt kiváló gondnal, a modern igényeknek teljesen megfelelően berendezve bocsátja a fürdőközönség rendelkezésére. Az új prospektusokat, amelyből örvendetesen meggyőződhetni, hogy az új bérlő teljes szakértelemmel szerelte fel Biharfüredet és gondoskodott róla, hogy a kies páratlan szépségű üdülőhely minden tekintetben kényelmes, kellemes szórakozást nyújtson azoknak, akik a forró nyár elől a városok fűlledt légköréből menekülnének. Az élelmezés nagyon olcsó és a szórakozások és kirándulásoknak teljesen tág tere nyílik.

* Lépfene Nagyváradon. A Lédeker és Kálmán-féle szeszfinomító gyárban 3 ökör hullott el lépfenében. A hízalóban 1000 ökör van s így nagyon vigyázni kell, hogy a vesztély el ne terjedjen az állatok között. A hatóság a legszigorubb óvintézkedéseket tette a rémes állatbetegség elszigetelésére.

* Elragadt konflisó. Tegnap délután nagy csődületet okozott Nagyteleki-utcán egy elragadt konflisó. Molnár István kocsit tulajdonos 42. számú kocsija Nagyteleki-utcán állott mikor vele szembe jött egy villamos kocsit, melynek cseppetétől a konflisó megijedt s eszeveszett vágatással vitte magával a kocsit az utcán lefelé. Az elragadt lóval szembe jött Nikita János szentandrási gazdálkodó szekere két lóval. Az elragadt ló a konflival neki ment a szekérnek s annak rudját, löcsét el-törte. A konflisó súlyosan megsérült ember-eletben kár nem történt. A gondatlan kocsis ellen, mert a konflit órizetlenül hagyta, meg lett indítva az eljárás.

* Szünidei nyári táncanfolyam. Kovács Tivadar balletmester, a m. kir. nagyváradai honv. hadapródiskola és Orsofya-zárda táncánára — tekintettel az ifjuság ama részére, kik az iskolai év alatt akadályozva voltak a táncoktatásban részt venni — t. évi június hó 29-én délután 5 órakor és részben este 8 órakor nyitja meg 2 hónapra terjedő szünidei nyári táncanfolyamát a Zöldfa szállodai táncintézetében. Az oktatás felöleli az egész koreográfiái táncművészetet, különös tekintettel a bostonra, annak minden újabb változataival, és a szalon tornával egyesített testesthetikára. Külön gyermek, diák és felnőtték esti tanfolyama. Magasabb műtáncokból (balltóból) és bostonból kívánatra külön órák is adatnak. — Boston kurzus. — Értekezhetni lakásán: Nyárfa-utca 12. sz. és e hó 23-dikától kezdve délutánonkint 1—3 óra között a Zöldfában is.

EGYESÜLETEK.

A régészeti egyesület közgyűlése.

A nagyváradai történelmi és régészeti egyesület ma délután 5 órakor tartja meg közgyűlését a muzeum helyiségében. A közgyűlésen Karácsonyi János dr. kanonok, kiváló történettudósunk

Ezután előterjesztik a közgyűlésnek az egyesület elnökségének évi jelentését az egyesület működéséről. A közgyűlés utolsó ténykedése lesz a tisztújítás megejtése. Az egyesület elnökségére a választmány újra jelölte Beöthy László dr volt főispánt. A Hegyesi Márton halálával megüresedett alelnöki állásra értesülünk szerint a választmány jelöltje Karácsonyi János dr kanonok, a kiváló történet-tudós. Az egyesület közgyűlésére a tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

MULATSÁG.

Népünnepély a Rhédey-kertben. A Bihar megyei és Nagyváradi Nőegylet ma vasárnap a Rhédey-kert lombos fái alatt zibongó éneket, hangos kacajt fog varázsolni. Meglevenívednek az utak s a fel-alá hullámzó kövesség a felátott sátrakban szép asszonyoktól vásárolhat annyi képes levelező lapot és tocsinát, virsli-t, sort és cukrászsüteményt, hideg ételt, gyöngyöt és rózsákat, hogy egy hétig elég lesz.

Lesz szerencsehalászat, póznamászás, kör-tánc, panoráma, csacsi (négylábu) és ponnikorzó és egyéb élvezet, kinek miben telik kedve s mihez van hajlandósága. Katona- és cigányzene adja meg az egésznek a hangulatát, úgy hogy utána feltétlenül táncnak kell következnie. A mi nem is lesz másképpen.

A népünnepély d. u. 3 órakor, a zártkörű táncestély a lövöldében este 8 órakor kezdődik. Beléptidij az elzárt köröndre felnőtteknek 50 fillér, gyermekeknek 20 fillér. A tiszta jövedelem a Lujza-Otthon javára fordítatik s ezért felülfizetéseket köszönettel fogadnak.

A főreáliskola júnialisa elhalasztva. A júnialisokra rossz idő jár. Elmossa az eső. Pedig, ez az eső áldott minden másra. A nagyváradi főreáliskola ifjúságának június 6-ra tervezett júnialisa is megakadályozta. A júnialist rendező ifjúság ezután értesíti meghívott vendégeit, hogy a Szent László (Püspök) fürdőben rendezendő júnialisa jövő hét keddjén, június 11-én lesz megtartva. Délután 5 órakor érdekes hangverseny nyitja meg a szórakoztató kirándulást, este 8 órakor pedig táncra perdül az arany ifjúság. A meghívott vendégek hazatéréséről éjjel után 2 órai különvonattal gondoskodott a rendezőség.

NYILTÉR.

Dr. Krüger Aladár
ügyvédi irodáját
Szalárdi (régli Posta)-utca
7. sz. alá (saját házába)
helyezte át.

Dr. Krüger Jenő
ügyvédi irodáját
Szalárdi-utca 7. sz. alatt
megnyitotta.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözeade határideje

Budapest, június 8.

Buza április	13 15	13 35
Rozs április	13 50	13 30
Tengeri május 1907	10 80	11 05
Reneze aug. ca	27 80	28 24
Zab apr. ca	15 20	16 10

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értékpapírok 1907 június 8-án.

Magyar aranyjárdék 4%	11.21
Magyar koronajárdék 4%	99.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	83.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	95.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar gyermekjegy-kölcsön	200.—
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	150.—
Osztrák járadék ezüstben	99.50
Osztrák járadék papirban	100.—
Osztrák korona járadék	117.—
Osztrák járadék aranyban	99.—
1860. oszt. államsorsjegyek	155.—
Osztrák-magyar bankrészvény	17.65
Magyar hitelbank részvény	17.65
Városi villamosvasut	833.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	680.50
20 frankos frankos (Napolendor)	683.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	19.08
Német birodalmi márka	117.58

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKIS GYULA.

Meghívó.

A nagyváradi „Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezeté”-nek tisztelt tagjait az 1907. évi június hó 24-én délután 5 órakor a »Tisztviselők Otthona« helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésére

meghívjuk.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az alapszabályok 1. és 9. §-ainak módosítása.
 2. Az alapszabályok 15. §. 7-ik pontja értelmében teendő indítványok.
- Az igazgatóság.*

MEGJEGYZÉS. Azon esetben, ha a közgyűlés nem lenne határozatképes, az újabb közgyűlés július hó 8-án délután 5 órakor fog megtartatni, mely tekintet nélkül a megjelentek számára határozatképes leend.

HIRDETMENY.

A fegyver- és vadászati adóról szóló 1883. évi XXIII. t.-c. alapján felhivatnak mindazok, kik e város bel- és külterületén akár önvédelem, akár vadászat céljából vagy pedig ereklyeként tartott lőfegyverek birtokában vannak, miszerint azokra vonatkozó bejelentéseiket Nagyvárad város adóhivatalánál, a vadászati jegy iránti bejelentéseiket pedig a polgármesteri hivatalnál f. évi június hó 30-ik napjáig megtenni annyival inkább el ne mulasszák, mivel ellenesetben a törvény 42. §-a értelmében az eltitkolt vagy adó alól elvont minden darab fegyver után 20 koronától 40 koronáig terjedhető pénzbírsággal fog sújtaní. Nagyvárad, 1907. június hó 6-án.

Városi adóhivatal.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszere, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közszénel, csúznál és meghűlé seknel, bedörzsöléséppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyével és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van osomagolva. Ára üvegekben K.—80, K1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznel, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Aranyoroszlánhoz”.

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi sz. átküldés.

Vérszegényeknek

idegeseknek, sápkórosoknak, neurasteniásoknak, női bajokban szenvedőknek páratlan hatásu gyógyfürdő

Radna-Borberek

vasas fürdő

Besztercze-Naszódvármegyében.

Klimatikus hely, üstenyő környezet, subalpin klima. Hideg és meleg fürdők. Vasas és szénsavas források.

Előidény június 15-től július 5-ig.

Előidényben a szobák árából 20 százalék engedmény.

Felvilágosítással szolgál: a fürdőbérletőség, Besztercén, Mihály-utca 18., június 15-től Radna-Borbereken. 61 1-0

Pénz!

Olcso töketörlesztéses kölcsönöket

10—75

évre folyósít, ugyszintén régi drágab kamatu kölcsönöket kicserél (convertál) a lehető legrövidebb idő alatt

Házak, szőlők, földbirtokok örök árban való adás-vételét vagy bérletét a legsikeresebb eredményel közvetíti.

Földbirtokok parcellázását saját költségére elvállalja és finanszírozza

Falud Ignác, volt takarékpénztári titkár bankbizományi és hitelforgalmi irodája Nagyvárad, M sz. Telefon szám 24.

27

Irodalmi értesítés.

MEGJELENT
az első kötet 500 szöveg-
képpel és 60, részben
színes műmelléklettel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

című kötet a magyar közön-
ség minden rétegének érdeklő-
désére számíthat. Nem tudá-
kos szakmunka, hanem élvez-
zetes, könnyed olvasmány.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ-**DÓL,**

melyről olvasóinknak már több ízben hírt adtunk, most jelent meg az első kötet. A kötet címe:

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

AZ UTOLSÓ SZÁZ ÉVBEN.

SZERKESZTIK: HOLLÓS JÓZSEF ÉS PFEIFER IGNÁC.

Ez a kötet úgy külső megjelenésével, mint tartalmával, stílusának irodalmi, könnyed hangjával egyaránt megfelel mindazoknak a várankozásoknak, melyeket a kiadótársulat a magyar közönségben a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-ról szóló ismertetéseivel felkeltett.

A könyvet szakemberek írták, de oly könnyen érthető hangon, mintha szabad előadást tartanának a társadalom minden köreiből összesereglett hallgatók előtt, kiknek figyelmét lebilincselik tárgyuk érdekességével, előadásuk könnyedségével és a szemléltetés gazdag eszközeivel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI című munka a magyar társadalom minden rétegének szól. A gazdát rávezeti a rendelkezésre álló és még kihasználatlan természeti erők célszerű kihasználására. Szakszerű tájékoztatást nyújt a gazdasági gépekről és külön nagy fejezetben ismerteti a gazdasági termékek ipari feldolgozását.

A magyar kereskedő szeme előtt ennek a könyvnek az olvasása számos iparág kereskedelmi kihasználásának perspektíváját nyitja meg, különösen a fiatalabb generációnak meg kell ismerkedni ezzel a munkával, mely megismerteti a bányászat, kohászat, faipar, szövőipar, kémiai nagyipar stb. stb. hatalmas, milliárdnyi értékű vagyont termelő haladásával. A tanügy munkásai a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-nak első kötetében

gondolkodásuk és ismereteik gazdagítására kiváló munkát nyerne. A nagyközönség legszélesebb rétegeit, valamint a megfelelő szakmákban működőket pedig közelről érdekli a közlekedés eszközeiről, a hadászati technikáról, az elektromosság-ról, távirás-ról stb. szóló fejezetek.

A legújabb problémák: radioaktivitás, drótnélküli távirás, repülőgép stb. e könyv olvasása útján eleven fogalmakká válnak az olvasó előtt.

A „Műveltség Könyvtára“-nak
ára kötetenkint.... **24** korona.

Megrendelhető

havi részletfizetésre is

Sebő Imre

☛ könyv- és papirkereskedésében

☛ **Nagyvárad, Rákóci-ut.** ☛

A Technika Vivmányai

című kötet fejezetei és a szer-
zők nevei:

Energia: Schimanek Emil.
Bányászat: Litschauer Lajos.
Kohászat: Gálócsy Árpád.
A fémek megmunkálása: Kándó Gyula.
Mótorok és emelőgépek: Kármán Tódor.
A közlekedés eszközei: Gondos Viktor.
Pósta: H. Henney Vilmos.
A fény a tudomány szolgálatában: Karvázy Zsigmond.
A sokszorosító ipar: Kún Sámuel.
A technika a hadviselés szolgálatában: M. Müller Hugó.
Faipar: Gaul Károly.
Szövő- és fonóipar: Maly Ferenc.
Papírgyártás: Jalsoviczky Géza.
A kémia vivmányai: Pfeifer Ignác.
Gazdasági gépek: V. Markhó Jenő.
Gazdasági termékek ipari feldolgozása: Kosutány Tamás.
Elektromosság: K. Liphay Károly.
Telegrafia és telefonia: Hollós József.
Zárószó: Méray-Horváth Károly.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁNAK

első sorozata a következő
könyvekből fog állani:

- I. A Technika Vivmányai
- II. Az Ember
- III. A Világegyetem
- IV. A Föld
- V. Az Élők Világa
- VI. A Társadalom

A második sorozat, hat kötetben, tartalmazni fogja a történelmi, irodalmi és művészeti ismereteket és az első sorozat teljes befejezése után fog megjelenni.

Lokomobilok, gőzcséplőgépek, benzinmotorok, aratógépek, talajmivelő eszközök, teljes malomberendezések, stb. stb.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság

M. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége B.-pest.

Értesítés.

Ár frt

Egy duplafedelű valódi schweici (perfekta) tula ezüst óra	19.—
Egy duplafedelű omega óra	13.50
Egy duplafedelű ezüst óra pontosan repulázva	5.75
Egy valódi tula ezüst óra anker szerkezettel 7.—, cilind. szerkezettel	6.50
Egy jó erős nikkel óra	1.80
Egy jó duplafedelű nikkel óra	2.50
Egy legjobb minőségű ébresztő óra	1.80
Egy inga óra ütő szerkezettel	9.—
Egy ütő inga óra kisebb minőség	5.—
Egy iroda óra	3.—
Egy fali óra	2.50

Ékszerek bámulatos olcsó árban kaphatók:

FERDERBER TESTVÉREK

Színház-utca, 4. (Adorján-ház.)
Kossuth-utca, (Káptalan-ház.)
Bihar-kávéházzal szemben.

Aláírási felhívás.

a »Magyar Takarékszövetkezet« első évtársulatába való belépésre.

Az évtársulat kezdődik 1907. évi július hó 1-én és tart 1910 évi június hó 30-ik napjáig. Mihelyt 1000 üzletrész jegyezve lesz, az évtársulat megalakul.

A szövetkezet célja: több apróbb betétek után való takarékosagra buzdítani, a tagok esetleges hiteligényeit a legjutányosabban kielégíteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyű módot nyújtani.

A szövetkezet tagja lehet bárki, aki magát arra kötelezi, hogy a szövetkezet pénztárába három éven át hetenkint legalább 20 fillért befizet. A szövetkezet tagja a teljesített befizetések négyötöd részét minden kezes nélkül bármikor kölcsön veheti.

Egy üzletrész **hetenkint 20 fillér** befizetésére kötelez. Az aláírás alkalmával az első heti részlet és minden üzletrész után 5 fillér üzleti költség fizetendő be.

A »Magyar Takarékszövetkezet« tagjai kötelemére azt az újítást hozza be, hogy a befizetések eszközölése céljából nem kell az intézet helyiségébe hétről-hétre feljönniök, ami tetemes idővesztéssel jár, mert a szövetkezet (óvadék mellett alkalmazott) pénzeszedője minden héten felkeresi a tagokat lakásukon, hogy a heti befizetés összegét átvegye s azt az alapszabályokban előírt módon nyugtázza.

Nagyváradon, 1907. évi június 1. napján.

A »Magyar Takarékszövetkezet« alapítói.

A szövetkezet a »MAGYAR BANK« r. t. helyiségében székel (Fő-utca, Bazár-épület.)

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3 legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképsz-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága eivállalja

— *v i l l a m o s v i l á g í t á s i* —

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávett szénpálcák szállítást, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Központi Takarékpénztár Nagyváradon.

Alaptőke 1,000.000 korona.

Telefon szám 443.

Felhívás!

Az 1907. évi június 2-án tartott rendkívüli közgyűlésünk 5000 drb 200 kor. névértékű új részvény kibocsátása által intézetünk alaptőkéjének két millió koronára leendő felemelését harározta el.

Ezen új 5000 drb részvény átvételére a régi részvényesek **elővételi joggal bírnak** olyformán, hogy minden régi részvényre egy új részvény a megállapított 212 korona árban részükre tengerartik. E vételárban a kiállítási díj és illeték már belefoglaltatik.

Az új részvények vételára után a folyó 1907. évi július 1-től a befizetés napjáig 6%-os kamat fizetendő, ennek ellenében az új részvények az üzleteredményben 1907. év július 1-től kezdve részesednek. A július 1-ig történő befizetések után a takarékpénztár 5% kamatot térít meg.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi **július 15-ig** gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek.

A befizetések 1907. november 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásánál részvényenkint 52 korona fizetendő.

A befizetésekéről ideiglenes igazolványok adatkak ki. Ezen ideiglenes igazolványok névre szóló részvényekre és ezzel kapcsolatosan a 200 K. n. é. részvényeknek 400 K. n. é. részvényekre való kicserélésére vonatkozólag újabb felhívást fogunk annak idején közzétenni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetőkre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1907. június 3.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság Igazgatósága.

Moskovits

cipőgyár

Kossuth-utca

Helyi ipar.

24

Uj fenyképészeti es festészeti műterem
Nagyváradon.**LEMBERT EDE**
fényképészeti és
festészeti műterem

mely a modern kor kívánalmainak megfelelően teljesen ujonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő-u. Györfi-ház) megnyílt.

megnyílt.

Műtermében készít:

Platin képeket

Aquerelleket

Olajfestményeket

és régi képek után új másolatokat.

Elsőrangú kivitel!

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor
butor-raktáraúfasztalos-, kárpitos- és diszitő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.**Állandó raktár:** háió, ebédő
szalon berendezések, mindennemű modern styl szerint. Vas, réz és hajlitott fa butorok rendkívül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olosó árak.

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Fehérnemű és ruha
varrónők

cipőfelsőrész varrásra rövid idő alatt kitaníttatnak és azonnal állandó keresethez jutnak.

Tanuló leányok is felvétetnek kezdő fizetéssel **MOSKOVITS cipőgyárban, Kossuth-utca.****ÉRTESÍTÉS.**Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy az eddig is jó hírnévnek örvendő **CSORDÁS TESTVÉREK fűszer és csemege üzletét átvettük**, azt korszerűen, a legjobb új árukkal berendezve**MEZEY JÁNOS és TÁRSA**törvényesen bejegyzett cégünk alatt tovább vezetjük, **raktáron tartunk**

NAPONTA FRISS TEA-VAJAT

Az általános fűszer, anyagáru és déli gyümölcsökön kívül, még mindennemű csemege-árúkat, sajtok, hidegfelvágottak, különféle conservákat, asztali- és csemege borok-pezsők, likörök, angol rum, kül- és belföldi cognak, friss töltésű ásványvizeket.

Vetemény magvakat, mindennemű gazdasági cikkeket.

A n. érdemű közönség szíves támogatását kréjük, biztosítva t. vevőinket, szolid árak mellett, becsületes és figyelmes kiszolgálásról. 40 **Telefon 249.**Még csak néhány napig.
Huzás már 1907. évi június 28-án.

Magyar királyi

jótekonyczélú államsorsjáték.**Főnyeremény 150.000 korona.****Az összes nyereményeknek összege 365.000 korona.****Egy sorsjegy ára négy korona.**

Sorsjegyek kaphatók a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpatota), valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytözsdében és váltó-üzletben.

1-4

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

MAGYAR BANK Részv.-társaság

NAGYVÁRAD, Rákóczi (Fő)-utca (városi Bazár-épület I. emeletén.)

A társaság alaptőkéje; **1.000,000** korona, mely 5000 drb 200 korona névértékű részvényen van biztosítva.A **MAGYAR BANK R.-T.** átvesz betéteket takarékpénztári könyvecskékre, ugyszintén **folyószámlára** kamatozás végett, **előleget ad** állampapírokra, egyéb értékpapírokra és minden oly árukra, amelyek a társaság raktáraiban vagy más biztos helyen vannak elhelyezve,**leszámítol váltókat,** utalványokat, szelvényeket és más hitelpapírokat, **vesz és elad értékpapírokat,** elfogad tőzsdei megbízásokat és általános tevékenységét kiterjeszti a pénzügyintézetek rendes működési köréhez tartozó minden szolid üzletág óvatos gyakorlására.

Együttal fölhívja a n. é. közönség becses figyelmét

„pénzváltó üzletére,”

ahol mindennemű külföldi érmek és pénz nemek vétele és eladása, sorsjegyek, utalványok és hitellevelek külföldre, a legjutányosabban eszközöltetnek.

Villand Testvérek

nagy cirkusza a nagypiac-téren.

Ma pénteken, folyó hó
7-én nagy családi

diszelőadás

teljesen új műsorral.

Kezdeté este 8 órákor.

Vasárnap és ünnepnap 2 nagy előadás,
d. e. 4 és este 8 órákor.

A délutáni előadáson 10 éven aluli gyermekek az ülőhelyeken félhelyarat fizetnek.

Helyárat: Pályolyülés 4 kor., zártszék 3 kor., körszék 2 kor., I. hely 1 kor. 60 fill., II. hely 1 kor. 20 fill., karzat 60 fill.

Jegyek előre válthatók: Kiss Dávid és Tsa dohánytözsdejében és d. e. 10-12-ig, d. u. 3-tól a cirkusz pénztáránál.

Kapható minden elsőrangú vendéglőben és kávéházban.

Vizsgai jutalomkönyvek

a legnagyobb választékban kaphatók

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedésében, **NAGYVÁRADON**

Lukács Aladár

*elsőrangú kalap-, fehérenemű- és úri-
divat üzlete*

Nagyvárad, Fő-utca. Telefon 516.

HAÁSZ MANÓ

női kézmű- és divatáruháza
NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca elején

Mindenkit meglepő nagy mennyiségű nyári ujdonságok érkeztek. Gyönyörű sima és mintázott grenaduok, paplanok, sima és azsurozott ruhavásznak, himzett batisztok és remek kivitelű sephirek, blousok. Ugyiszinte batiszt és vászon, himzett ruhák. Továbbá minden cikkben is óriási nagy raktár.

S tekintettel a nálam lévő mindenki által ismert óriási forgalomra, az áraim legolcsóbbak.

Alapít- tatott 1882	Női divat — kosztüm kelmék Pouplin és grenadin	Minden darabon feltüntetve a szigorú szabott ár.	Vászon és damaszt árak	Tele- fon 413.
Műnik vidékre bérmentve küldenek	Leitner Márton			Férfi gyapjú kelmek gyári raktára.
divatháza		Nagyvárad Zöldfa-utca 5. (Saját ház.)		
megnyílt.				
Kerjük a nagyérdemű közönség szives látogatását.				
Tele- fon 413.	Sveici batist és vászon him- zett ruhák és díszítési cikkek.	Eladás nagyban és kicsinyben	Teljes menyasszonyi kelengyék	Alapít- tatott 1882.

Osers és Bauer motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utca 18.

Ajánlja kitűnő hírnévnek örvendő benzin lokomobiljait benzin lokomo-
bilos cséplőszelvényeit és

szívógáz-motorait.

1 2 fillér üzem-
költséggel. Ets-
mert elsőrendű
gyártmány!
Szodlitómör

kivitel! Kitűnő
referenciák!
Kedvező fize-
tési feltételek!

Költségvetéssel és árjegyzékkel díjmentesen szolgálunk!

Biharfüred

a legkellamesebb üdülőhely

és minden igényeket kielégítő klimatikus
gyógyhely

június hó 15-én megnyílik, mely bővel-
kedik a legremekesebb természetű szépsé-
gekkel. Igen kellemes, északi szélről védett
éghajlattal. Moderál berendezett 70 vendég-
szobával. Kitűnő konyhával és ellátással.

Klimája befolyásolja a légrést, azt kiadóbbá,
mélyebbé teszi, az anyagcserét tetemesen fo-
kozza, a vérkeringést emeli, a test hőmérsékét
szabályozza, az izomzat tevékenységét emeli, az
étvágyat, emésztését fokozza s az álmatlanságot
megszünteti, az izzadást megszünteti.

Vasutállomás.

Prospektust kívánatra bélyeg és díjmentesen
küld a **Fürdőigazgatóság.**

Magyar Általános Hitelbank.

Teljesen befizetett részvénytőke 60,000.000 korona.
Tartalék alap 33,000.000 »

A Magyar Általános Hitelbank Nagyvárad (Bémer-tér, Bazárépület I. em.) foglal-
zik a bankszakma *összes* ágaival. A *négyszázalékos Magyar Koronajáradék* ju-
nius 1-i szelvényeit már *f. hó 20-tól kezdve* jutalékmentesen váltja be.

Betéteket tőkekamatadómentesen **4 százalékkal** kamatoztat.

56

Hitel leveleket ad az összes külföldi piacokra, fürdőhelyekre.